

Бурденюк Т.Г.

кандидат економічних наук, доцент,

Панасюк В.М.

кандидат економічних наук, доцент,

Шухман В. А.

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Становлення інформаційного суспільства має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, пришвидчилася передача інформації значного обсягу, прискорила її обробка та впровадження. З іншого – серйозне занепокоєння викликає поширення фактів протизаконного збору і використання інформації, несанкціонованого доступу до інформаційних ресурсів, незаконного копіювання інформації в інформаційних системах, викрадення інформації з бібліотек, архівів, банків та баз даних, порушення технологій обробки інформації, запуску програм-вірусів, знищення та модифікація даних у інформаційних системах, перехоплення інформації в технічних каналах її витоку тощо.

В умовах формування єдиного інформаційного простору особливого значення для підприємств набувають інформаційні технології. Загальносвітові тенденції впровадження на підприємствах інформаційних технологій захисту даних зумовлені необхідністю захисту інформації – ключового ресурсу сучасної економіки, який забезпечує конкурентні переваги.

За даними консалтингової фірми Chaos Stady, перші дослідження показали, що тільки 16 % проектів впровадження технологій інформаційної безпеки були завершені вчасно, відповідали розміру бюджету і мали функції, які були передбачені технічним завданням на розробку. В 2015 р. ці показники покращилися і досягли 28 %. Проведені дослідження підтверджують необхідність розробки нових підходів до управління проектами забезпечення інформаційної безпеки підприємства [1, с.17].

Причинами незадовільного стану справ у сфері забезпечення інформаційної безпеки підприємства є [2]:

– відсутність організаційної системи вироблення та реалізації єдиної державної політики в галузі забезпечення інформаційної безпеки країни з урахуванням інтересів громадян, підприємств, суспільства та держави;

– відсутність чітко вираженої державної політики, яка визначає пріоритети розвитку інфраструктури єдиного інформаційного простору як технологічної основи системи соціальної комунікації, механізми його використання в інтересах позитивного суспільного розвитку, збереження національної культури, духовного відродження народів держави, громадянської самосвідомості людини;

– безсистемний розвиток законодавства, що регулює відносини в інформаційній сфері, слабка ефективність механізмів його формування та реалізації;

– незадовільне фінансування діяльності щодо забезпечення інформаційної безпеки громадян, суспільства і держави;

– низька правова та інформаційна культура громадян і суспільства.

Оцінка майбутніх вигід від удосконалення системи інформаційної безпеки підприємства здійснюється на основі методів, які в літературі поділяються на три групи [3, с.407]:

- фінансові методики ;
- евристичні (якісні) методики;
- імовірнісні методики.

Усю сукупність методів фінансового підходу можна поділити на: методи, які дозволяють визначити ефективність шляхом вимірювання впливу впровадження технологій інформаційної безпеки на затрати підприємства («Сукупна вартість володіння», (Total Cost of Ownership, TCO)); функціонально-вартісний аналіз (Activity Based Costing, ABC)); методи, які здійснюють визначення ефективності шляхом виміру співвідношення затрат і результатів проекту (NPV, IRR, ROI); метод, який забезпечує вимірювання впливу використання технологій інформаційної безпеки на вартість підприємства («Економічна додана вартість», (Economic value added, EVA)); метод, який забезпечує вимірювання затрат і вигід проекту з урахуванням факторів ризику («Методика швидкого економічного обґрунтування», (Rapid Economic Justification, REG)).

Перевагою фінансових методик є можливість представлення результатів оцінки у фінансовому вираженні, що спрощує процес обґрунтування проекту. Обмеженістю застосування таких методів є те, що вони оперують поняттями притоку й відтоку коштів, а це вимагає конкретики й точності.

Застосування методів евристичної групи (Збалансована система показників (Balanced Scorecard, BSC); Інформаційна економіка (Information Economics, IE)) забезпечить визначення відповідності IT-проекту бізнес-стратегії підприємства і його внеску в досягнення підприємством встановлених стратегічних цілей.

Перевагою якісних (евристичних) методик є об'єднання кількісного і якісного підходів до оцінки. Використання даних методик дозволить виявляти, як явні, так і неявні фактори ефективності IT-проектів. Ця група методів дозволяє враховувати специфіку кожного підприємства при визначенні характеристик технологій інформаційної безпеки, які підлягають оцінці.

Недоліки якісних методів полягають у тому, що для їх застосування на підприємстві необхідно розробити детальну систему показників і впровадити її в усіх підрозділах по всьому ланцюгу створення доданої вартості. Іншою слабким місцем є суб'єктивність думки оцінників.

Імовірнісні методики (прикладна інформаційна економіка (Applied Information Economics, AIE); справедлива ціна опціонів (Real Options Valuation, ROV)) дозволяє здійснювати оцінку імовірності ризиків, які впливають на досягнення планових показників IT-проекту і появу нових можливостей підприємства з початком використання технологій інформаційної безпеки на базі статистичних і математичних моделей.

Як відзначають автори, методика оцінки ефективності впровадження технологій інформаційної безпеки повинна мати комплексний характер. Відповідно найбільш

прийнятним буде застосування методів, розроблених у рамках якісного підходу, які можуть сполучати в собі елементи інших груп методів, а саме: фінансові критерії, які дозволять визначати затрати і вигоди, імовірнісні - ризики ІТ-проекту.

Список використаних джерел

1. Dickerson С. Аналіз хаоса ускорит розробтку ПО / С. Dickerson // ComputerWorld / Украина. – 2017. – №30(33). – С. 17
2. Савицький В. Т. Інформаційна безпека в системі національної безпеки України. / В. Т. Савицький // Університетські наукові записки. - 2017. - № 2. - С. 195-207.
3. Бурденюк Т. Г. Стратегічний аналіз факторів зовнішнього середовища / Т. Г. Бурденюк // Зб. наук. праць за ред. д. с-г. н., проф., академіка АН ВШ України, заслуженого діяча науки і техніки України, ректора університету М. І. Бахмата. – Кам'янецьПодільський, 2009. – С. 406–411.